

College Aruba financieel toezicht

Aan
Ministerraad van Aruba

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Datum
3 april 2025
Ons kenmerk
Cft 202500035
Pagina
1/5

Uw kenmerk

Bijlage
2

Onderwerp
Advies rioolwaterzuiveringsinstallatie

Geachte heer Eman,

In juni 2024 heeft Aruba besloten de uitdagingen op het gebied van afvalwaterbeheer aan te pakken door de rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) over te dragen aan Aruba Wastewater Sustainable Solutions NV (AWSS), een nieuw opgerichte entiteit. Het College Aruba financieel toezicht (CAft) erkent de noodzaak van een structurele oplossing, maar ziet tegelijkertijd aanzienlijke risico's in deze aanpak. Daarom adviseert het CAft om de volgende aspecten zorgvuldig mee te nemen in uw besluitvorming.

Risico's

Hoewel het beheer en onderhoud bij AWSS worden ondergebracht, blijft de overheid eindverantwoordelijk voor deze vitale infrastructuur. Als er ernstige problemen met de waterzuivering ontstaan, zal dit enorme consequenties hebben voor het toerisme als belangrijkste pijler van de Arubaanse economie. De verzelfstandiging brengt daarmee onvermijdelijk financiële risico's met zich mee (*contingent liabilities*), die bij materialisatie een extra druk op de overheidsfinanciën leggen. Als AWSS haar verplichtingen niet kan nakomen, zal de overheid alsnog moeten ingrijpen om de continuïteit van de dienstverlening te waarborgen. Om deze redenen acht het CAft het van belang dat de AWSS tot de collectieve sector wordt gerekend.

Tevens ontbreekt een adequaat toezichtmechanisme dat goed bestuur (*corporate governance*), solide financieel beleid en een ordentelijk financieel beheer borgt. Dit brengt grote risico's met zich mee, zoals ondoelmatig gebruik van middelen. Naast de risico's voor de landsbegroting, kan het op afstand plaatsen van deze publieke taak ook gevolgen hebben voor de transparantie en verantwoording over de besteding van publieke middelen. Het is daarnaast onduidelijk waarom is gekozen voor de overdracht van de RWZI's en het rioleringsstelsel aan een nieuwe entiteit in plaats van overname door Water- en Energiebedrijf Aruba N.V. (WEB). WEB beschikt al over de benodigde

infrastructuur, expertise en personeel voor waterzuivering. De Raad van Advies Aruba wees ook op deze risico's.¹

Mitigerende maatregelen

Het CAft adviseert derhalve om de effectiviteit en duurzaamheid van de AWSS te waarborgen door:

- AWSS op te nemen als entiteit van de collectieve sector.
- Prioriteit te geven aan het opstellen van een deelnemingen- en dividendbeleid en spoedige implementatie van de Landsverordening Corporate Governance.
- AWSS te verplichten tot tijdige publicatie van kwartaalcijfers en jaarrekeningen. In lijn met het advies van het Internationaal Monetair Fonds wordt tevens aanbevolen dat alle overheidsentiteiten, inclusief AWSS, periodiek financiële kerngegevens (zoals solvabiliteit, liquiditeitspositie en winstgevendheid) rapporteren aan de Directie Financiën.²
- De geïdentificeerde risico's en uitdagingen gerelateerd aan de AWSS expliciet op te nemen in de begroting en hierover te rapporteren in de uitvoeringsrapportages.

Financiering

De kosten voor zowel de uitbreiding van de huidige faciliteit (tijdelijke oplossing) als de bouw van een nieuwe installatie worden voor de periode 2025-2031 geraamd op AWG 274 miljoen. Een belangrijke reden voor de oprichting van AWSS was, conform het wetsvoorstel, om deze investeringen buiten de landsbegroting te houden, aangezien deze investeringen het financieringssaldo beïnvloeden.³ Echter, gezien de beschikbare begrotingsruimte en de mogelijkheden die voortkomen uit de lopende onderhandelingen over een rijkswet, is deze overweging minder relevant. Bovendien blijven de investeringen van AWSS budgettair relevant aangezien AWSS naar de overtuiging van het CAft tot de collectieve sector gerekend moet worden.

Voor 2025 begroot Aruba AWG 95 miljoen voor kapitaaluitgaven en tot 2029 jaarlijks circa AWG 85 miljoen. Deze middelen zijn voor een groot deel nog niet beleidsmatig toegekend. Aruba zou dus een aanzienlijk deel van de investeringsbehoefte voor de RWZI met eigen middelen kunnen financieren. In het kader van het bestuurlijk akkoord tussen Aruba en Nederland over een rijkswet wordt bovendien de mogelijkheid geboden om te lenen via Nederland voor investeringen.⁴ Zodra deze rijkswet is geformaliseerd, wordt daarmee voor Aruba een gunstige financieringsmogelijkheid opengesteld voor kapitaalinvesteringen zoals de RWZI, mits AWSS tot de collectieve sector behoort. Dit kan naar schatting een besparing van circa AWG 190 miljoen opleveren.⁵

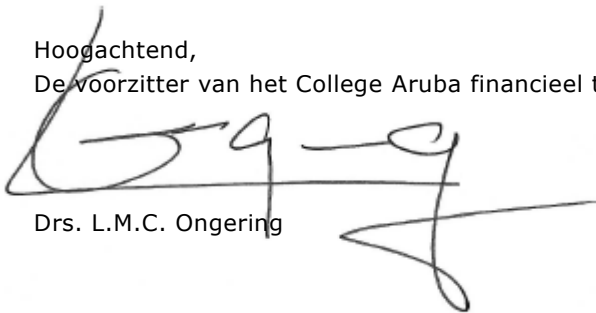
Deze opties verdienen serieuze overweging, aangezien commerciële financiering aanzienlijk duurder is dan publieke financieringsopties en direct of indirect de overheidsfinanciën belast. De hoge rentelasten kunnen bovendien de financiële positie van AWSS onder druk zetten en in het uiterste geval leiden tot een faillissement van AWSS.⁶

Conclusie

Om de risico's voor de overheidsfinanciën te beperken is het cruciaal om de aansturing en het toezicht op AWSS te versterken. Daarbij moeten transparantie, goed financieel beheer en solide corporate governance centraal staan. Daarnaast vraagt de financieringsstructuur aandacht: de hoge kosten van commerciële leningen maken alternatieve financieringsvormen aantrekkelijk. Het benutten van de begrotingsruimte of financieringsmogelijkheden via Nederland kan aanzienlijke besparingen opleveren en de financiële houdbaarheid versterken. In dit kader is de opname van de AWSS in de collectieve sector een belangrijke stap.

Het CAft ontvangt graag uw reactie op deze brief en staat klaar om Aruba hierin te adviseren.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College Aruba financieel toezicht

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'L.M.C. Ongerin', written over a horizontal line. The signature is stylized and extends below the line.

Drs. L.M.C. Ongerin

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister van Financiën en Economie van Aruba
De directeur van de Directie Financiën

Bijlage 1: Overzicht advisering CAft RWZI

CAft, kenmerk 202200031, Advies vastgestelde begroting 2022, d.d. 10 mei 2022

- *Het CAft heeft bij de OB 2022 geadviseerd om de investering in de RWZI van AWG 16 miljoen nader te onderbouwen, en hierbij de financiële bijdragen van derden inzichtelijk te maken, bijvoorbeeld met een rioolheffing. Het CAft heeft nog geen nadere toelichting ontvangen, maar inmiddels vernomen dat een derde, onafhankelijke, partij een business case uitwerkt.*
- *Het CAft wijst u erop dat de RMR op 25 maart 2022 de optie heeft geboden om, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de RAft, gebruik te maken van de lopende inschrijving via Nederland. Aruba dient bij de eerstvolgende BW de investering toereikend te onderbouwen en aan te geven wat de doorwerking is in de (meerjarige) begroting. Gelet op het rentelastenvoordeel ten opzichte van alternatieve financiering, adviseert het CAft om gebruik te maken van deze mogelijkheid.*

CAft, kenmerk 202200067, Bericht op grond van artikel 11 lid 5 LAft, d.d. 10 juni 2022

- *Het CAft adviseerde bij de begroting 2022 gebruik te maken van de mogelijkheid die op 25 maart 2022 is geboden door de RMR om investeringen te financieren door inschrijving via Nederland. Hiervoor dienen de investeringen inzichtelijk en toereikend onderbouwd te zijn, inclusief de effecten van de investeringen op de meerjarenbegroting. U verstrekt in uw reactie een onderbouwing van de investering in de RWZI, inclusief een financiële uitsplitsing van het bedrag van AWG 16 miljoen.*
- *Deze investering is volgens het CAft van maatschappelijk en economisch belang. Het is echter niet duidelijk of en hoe derden hieraan bijdragen, bijvoorbeeld in de vorm van een rioolheffing. Zodra duidelijk wordt op welke wijze ook derden bijdragen en de investering meerjarig, inclusief de onderhoudskosten op de gewone dienst, voldoende in de begroting wordt onderbouwd, zal het CAft de RMR adviseren om de inschrijving via Nederland open te stellen.*

CAft, kenmerk 14 september 2022, Advies bij de ontwerpbegrotingswijziging en najaarsnota 2022, d.d. 14 september 2022

- *De investering in de RWZI van AWG 16 miljoen wordt in de OBW afgevoerd. Er wordt aangegeven dat WEB N.V. het project overneemt. Het saldo van de kapitaaldienst, en daarmee ook het financieringssaldo van het land, wordt door deze mutatie met AWG 16 miljoen verbeterd.*
- *Het CAft constateert dat een eerder als zeer urgent aangemerkte investering wordt afgevoerd, en het project wordt ondergebracht bij een overheidsentiteit. Dit besluit wordt in de OBW niet nader onderbouwd. Het is daarnaast onduidelijk in hoeverre deze oplossing risico's met zich meebrengt voor de landsbegroting.*

CAft, kenmerk 202400065, Advies bij de ontwerpbegroting 2025, d.d. 17 juni 2024

- *In de OB wordt niet toegelicht waarom de bijdrage aan de DOW niet structureel is verlaagd nu gekozen is voor de verzelfstandiging van de rioolwaterzuiveringsinstallatie.*

Bijlage 2: Eindnoten

¹ RvA, kenmerk 61-23, Advies bij ontwerp-landsverordening ten behoeve van de overdracht van de drie rioolwaterzuiveringsinstallaties (Bubali, Parkietenbos en Zeewijk), de rioolstelsels, de verbrandingsinstallatie te Parkietenbos, alsmede alle daarmee samenhangende toebehoren, aan de naamloze vennootschap Aruba Wastewater Sustainable Solutions N.V. (AWSS), d.d. 25 oktober 2023.

² IMF, Health Check of Non-Financial State-Owned Enterprises (SOEs) and Other Entities, d.d. januari 2024.

³ Op 29 mei 2024 is in de Staten het wetsvoorstel voor de overdracht van onder andere de RWZI's en het rioleringsstelsel aan AWSS aangenomen.

⁴ Bestuurlijk akkoord Aruba-Nederland rijkswet houdbare overheidsfinanciën, d.d. 24 mei 2025.

⁵ Bij een rentepercentage van 6,5 procent bij financiering via commerciële banken, met een looptijd van 20 jaar leidt dit tot totale rentelasten van AWG 356 miljoen over de gehele periode op het volledige investeringsbedrag van AWG 274 miljoen. Indien financiering via Nederland I mogelijk is, kan Aruba lenen tegen een rente van circa 3 procent (gebaseerd op de 10-jarige Nederlandse obligatie plus een risico-opslag). Dit levert een besparing op van circa AWG 190 miljoen.

⁶ De financiering van AWSS N.V. verloopt momenteel via de zogenoemde *sustainability fee* van USD 20 per bezoeker. Deze heffing vloeit rechtstreeks naar AWSS en is vastgesteld op basis van onder meer de geraamde financieringslasten. Indien goedkopere financieringsopties beschikbaar komen, dient de hoogte van deze bijdrage te worden heroverwogen.